

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12
Pe trei luni . . . 6
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20

TELEFON N. 266.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

REDAȚIA
se primește la administra-
ția. Prețul după tarif
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Unitate culturală!

De mult se vorbește de ea. E considerată ca o cheazășie a existenței noastre naționale. Și totuși câtă sfidare. Cutare avocat român se prosternă de-atâtea ori în fața limbii „oficiale” și nu se știe să distingă pe toți chelnării cu acest cadou oferit de statul maghiar. În discuție vără de-atâtea ori acest ic al oficialității. De-ți poartă despre o cauză tranșată la tribunal, ai pățit-o, dacă nu ști unguerește. Pe stradă te întâmpină cu priviri superioare și-ți trânteste un: servus „őreg”! — Și bietul preot cum se trudește și el să-i dovedească Măriei sale pretorului, că „poartă” limba statului. E și asta o recunoștință pentru congrua. — Apoi dascălul sârmanul. Urmărește-l în meseria lui. Câtă trudă depune el pentru a învăța pe elevi limba statului, pentru ca dl inspector să-l distingă cu un cadou de 200 coroane drept recompensă pentru truda lui patriotică.

În România atâți intelectuali cunosc în cele mai mici amănunte conflictele dintre cele două partide politice și trădează în același timp cea mai revoltătoare ignoranță în ce privește complexul chestiunilor noastre românești și cred, că nu exagerază, când afirmă, că mulți dintre aceștia cunosc mai bine starea de lucruri din Paris și că nu arareori vorbesc despre România din Transilvania ca despre cetățenii din Honolulu. În școlile e atâta ignoranță, elevilor li-se spune mai amănunțit despre Pieile Roșii din America și despre Negrii din Sudan ca și despre tigrii de aici decât despre cele șase milioane și jumătate de Români din țările cari încunjură țara românească. — În statul liber român sunt 75 la sută analfabeți, 600,000 de elevi sunt condamnați să rămână viețuie întreagă fără știință de carte, deoarece liberalul stat român, care ține să fie steaua conducătoare în Orient nu s'a îngrijit să zidească școli rurale.

Și toate astea se fac în numele și pentru „cultura” românească! În chipul acesta tindem să cimentăm o unitate sufletească

pe întreg întinsul locuit de Români. Aferim! Avocatul român din Transilvania cumpără limba oficială de la toți birtașii și accidențele lor, impune „nației”, care asudă după o fărâma de dreptate limba „oficială”, măsură interesele vitale ale neamului cu măsura intereselor proprii. Excepțiile onorabile sunt durere disparente. Prețul, dascălul, et tutti quanti s-au coborât decând c' congrua și ajutorul de stat — iară afară de câteva disparente excepții — sub zero.

Totul, totul se distramă, pentru ca să se adeverească încă o dată, că nu suntem neamul pe care primejdia îl știe concentra. E acesta un semn de lașitate, de inconștiență, care îți revoltă sufletul și te umple de îngrijorare.

Așa nu mai merge. Ni-e trebură o premenire, o renaștere în suflete. Să se aleagă neghina din grâu și să fie dată la o parte, căci e păcat ca un neam întreg, cu atâtea milioane de oameni să fie înmormântat înainte de a fi făcut cunoștință cu vieța. Trebuie aplicat *controlul riguros al conștiinței* asupra tuturor acelor cari își uită de cele mai elementare datorințe, ce trebuie să le aibă față de sine și față de urmașii lor. Cine oare i-a dat dreptul cutărui avocat român, să-și salute colegul sau prietenii, cari s'an născut din părinți români ca și el, în limba străină, cine i-a dat dreptul să-și maltrateze cunoșcui, societatea cu bălbăeli de fraze streine și să povestească tuturor naivilor isprăvile de pe la judecăți într-o limbă, pe care alții o ascultă cu mirare și cu silă? De unde a învățat el morala, ca chelnărului, căruia îi dă bacișe, să-i vorbească în limba „oficială”? E asta conștiință națională, e asta cultură românească, e asta iubire de lege și neam, e asta sinceritate, ori e cea mai brutală falșitate și cea mai îndrăzneată ignorare și sfidare a conștiinței naționale? Impotriva acestui parvenitism trebuie să ne ridicăm cu toată puterea și să ținăm pe oricare uitat de sine la stălpul infamiei. Unui astfel de om să nu i dăm încrederea noastră, ci să-l infierăm ori când și în ori ce loc. — Și față de toți cari nu știu, ori nu vreau, ori poate din

speculă nu țin să cinstească înalte porunci ale cinstei naționale, trebuie să aplicăm fierul roșu. Să ardem fără cruțare rana până în rădăcini, să nu cruțăm nimic, căci altfel întreg corpul se cangrenează.

În Țară s'au votat 50 de milioane pentru ridicarea de școli rurale. Donația de 50,000 lei făcută de prințul Carol, D-l Titu Maiorescu o întrebunțează pentru școli. E deci lipsă mare de cultură, e secetă de carte. Lucrați Domnilor, cultivați mai bine, decât să invidiați pe cei ce prin munca lor s'au înălțat. Munciiți din zori și până în noapte pentru cultura și întărirea economică a țării, dacă vreți ca și D-Voastră să realizați ideale, așa cum v'a învățat vecinii D-voastră. Căci altcum „steaua” va apune și unitatea culturală va deveni o frază comică, care va fi pusă între ghilemele.

Procesul Lukács-Désy. Pentru pertractarea procesului Lukács-Désy s'a fixat ziua de 27 Mai n. c. și zilele următoare. Președintele tribunalului, Dr. Balogh a publicat decizul referitor la pertractare, la care între altele se obligă primministrul Lukács a se prezenta în persoană la pertractare. Sunt citați asemenea mai mulți martori, între cari relevăm pe secretarul de stat Jeszenszky Sándor, contele Károlyi Imre, Sándor Pál, Dr. Mayer Ödön, deputat (A. Iulia), Iuliu Albini, notar cerc. și Nic. Olar, dir. de bancă din Zlatna, etc. Ziua de pertractare se așteaptă cu mare interes în cercurile politice.

Conferența orașelor săsești. Primarii și alți reprezentanți ai orașelor săsești din Ardeal se vor întruni zilele aceste în o conferență în Sibiu. Scopul conferenței este a discuta chestiunile comune și de interes public ale orașelor săsești.

Disolvarea camerei provinciale din Boemia. Din Praga se anunță, că se pare a fi nelucruabilă disolvarea camerei boeme. Cercurile politice sunt acum de convingere, că nu se poate realiza împăcarea celor două naționalități ale Boemiei. Proiectele de împăcare, cu compromisuri, au fost toate zădărnice. Și fiindcă de prezent amenință o criză financiară, aceasta numai așa se poate delătura, dacă finanțele

rec în administrația statului, ceea-ce condiționează disolvarea camerei și numirea unui comisar guvernial.

Delegații Turciei spre Londra.

După cum am anunțat, Marți au plecat din Constantinopol spre Londra delegații turci pentru tratarea păcii.

Delegațiunea, care se compune din trei membri: Osman Nizami pașa, fostul ambasador al Turciei la Berlin, Bașaria Efendi, ministrul lucrărilor publice, și maiorul Edip bey, comandant de stat major, delegat pentru chestiunile militare, — al patrulea delegat Reșid-bey consilier pentru chestiunile juridice, va pleca numai peste câteva zile — a sosit Miercuri cu vaporul «Împăratul Traian» în portul Constanța unde a fost primit de Kedri bey consulul general otoman, de viceconsulul englez dl. Levingsstone și de dl. C. Rădulescu directorul prefecturii, care i-a salutată în numele guvernului român.

Cu Expressul-Orient membrii delegației și-au continuat drumul mai departe. În gara de Nord a Bucureștilor, nefind cunoscută oficial trecerea înalților demnitari, delegații au fost întâmpinați de Sefa bey ministrul plenipotențiar al Turciei la București și de primul secretar al legațiunii turcești. Ministrul Sefa-bey a avut o convorbire cu membrii delegației, tot timpul cât trenul a stat în gară. Cu același tren comisiunea și a continuat calea peste Viena, Paris la Londra, unde se va semna pacea.

Cu ocaziunea trecerii delegației prin Constanța, un ziarist profitând de acest prilej, a solicitat oarecari lămuriri dlui Bașaria, care i-a răspuns următoarele asupra șanselor tratativelor de pace:

— Nu pot anticipa nimic, dar preliminarile tratativelor sunt în cea mai mare parte stabilite de pe acum; — mai sunt de regulat unele chestiuni de un ordin mai secundar. Ceea ce urmărim acum este, în primul rând, salvarea pe cât se poate a prestigiului imperiului turcesc.

Referitor la acțiunea lui Essad pașa, dl Bașaria a declarat următoarele:

— Este inexact ce s'a spus, că el s'ar fi proclamat prinț al Albaniei. Guvernul otoman nu are cunoștință despre așa ceva, și chiar dacă el s'ar fi proclamat ca prinț, proclamația lui n'ar fi fost serioasă. Dar, cum am spus, aceasta nu este exact. Essad pașa nu urmărește altceva decât să fie folo-

sitor Albaniei, luptând în rândurile frunțașilor ei.

Din prilejul plecării acestei delegațiuni, ziarul turcesc aduce frumoase elogiuri dlui ministru al lucrărilor publice N. Bașaria și înainte de plecare sultanul i-a conferit marelui cordon al ordinului Medjidie Cl. I.

Ziarul «Le Jeune Turc» într'un articol de fond, spune că alegerea ministrului Bașaria, ca al doilea delegat turc pentru pace, este foarte nimerită întrucât românul Bașaria este un bun și sincer patriot oloim, fiind unul din cei mai ascultați miniștri ai actualului cabinet, posedă o inteligență aleasă și vaste cunoștințe și face impresia de om de stat de mare valoare.

Situația internațională

Evacuarea Scutarilor.

Agenția oficială «Stefani» din Roma publică următorul comunicat cu data de ieri:

Guvernorul civil al orașului Scutari a plecat astăzi la San-Giovanni di Medua, pentru a stabili în numele regelui Nichita amănunțele evacuării orașului și modalitățile predării orașului în mâinile comandanților flotei internaționale. Evacuarea se va face în timpul cel mai scurt. Guvernul muntengrean va fi oaspele amiralului escadre engleze.

Despre Essad-pașa

fostul comandant al orașului Scutari sosese acum amănunte, cari desmint faimele lăpitate cu prilejul predării orașului. Sureja Flora, cumnatul lui Essad-pașa, l-a vizitat zilele trecute pe acesta la Tirana și reîntorcându-se la Viena a făcut următoarele declarațiuni:

Essad-pașa mi-a declarat, că nu a publicat nici o proclamațiune și nu s'a încheiat vre-o înțelegere între dânsul și regele Nichita. Essad-pașa a fost nevoit să predea Scutari, deoarece soldații lui erau expuși la moarte de foame. Zilnic mureau peste 40 soldați și erau zile când mureau peste 120 soldați.

Regele Nichita a crezut, că va complica situația răspândind știrea, că Essad-pașa s'a proclamat rege al Albaniei.

Essad-pașa nici n'a avut intenția aceasta. A făcut mai multe promisiuni regelui Nichita, numai ca acesta să accepte condițiunile de capitulare, și ca să se poată retrage cu cei 24.000 soldați, dintre cari 10,000 sunt bolnavi.

Insemnări.

I.

— De vorbă cu cetitorii și abonații ziarelor noastre. — Impresii din Sibiu. — Cătră «Junii noștri».

De Dumineca Tomei am fost la Sibiu. Venisem în acest oraș cu atâtea așezăminte importante românești și cu o inteligență românească atât de numeroasă pentru că să fac câteva abonamente pentru «Gazeta Transilvaniei». Nu e tocmai plăcută o astfel de misiune, dar ce nu face un gazetar român când e vorba să-și desfășoare «marfa», — ca să mă folosesc de un termen comercial! Trebuie să faci și pe «Vigilatul», dacă vrei să nu renunți cu totul la speranța în vre-o urcare a lefei tale modeste de gazetar «național».

Venisem cu multe speranțe în capitala metropolii române ortodoxe, unde aveam numeroși cunoșcui și prietini din copilărie. Aveam doar să fac abonamente pentru «cel mai vechiu organ de publicitate românească, care cu toată vitregimea vremurilor s-a menținut timp de 76 ani. Optimist dela fire și înzestrat cu un întreg arsenal de argumente naționale, cari de cari mai elocvente pentru a înălța inimile intelectualelor noastre «naționaliste», m-am pus pe lucru și cu chiuu cu vai am făcut vre-o — șase abonamente.

Nu-i mult, dar totuși e ceva, dacă ținem cont de apatia caracteristică a publicului nostru față de ziaristica românească. Întâlnind eri pe d-l deputat Dr. Vaida și comunicându-i rezultatul excursiunii mele la Sibiu, mi-a spus chiar că am ajuns un — record...

Vreau să fixez aici unele răspunsuri, pe cari le-am primit dela acei, cătră cari mă adresasem cu rugarea de-a abona foaia. Unul îmi spunea, privindu-mă cu oaregicăre compătimire: «Tocmai acum te-ai pornit și d-ta să faci abonamente, când suntem în toată criza financiară...», al doilea: «cam rău și-ai ales timpul tocmai acum când suntem chemați să contribuim pentru zidirea noului seminar...», altul, «de-ați scoate măcar și voi foaia în 8 pagini și de-ați face-o mai bună, mai bogată», al patrulea: «mai lasă-mă frate, poate mai târziu...», altul: «eu ceteresc «Gazeta» zilnic în cafenea, de ce s'o mai abonez...», al șaselea: «dacă a-ți introduce și voi un serviciu telegrafic mai de dai Doamne... și așa mai departe. Și notez, că m-am adresat exclusiv numai la astfel de persoane, despre cari știam, că cu toată «criza financiară» mai dispun de 2 coroane la lună pentru a abona unicul ziar cotidian care-l avem Români din întreg Ardealul, fără ca să fie nevoiți a și impune vre-o restricțiune în trailul lor de până acum.

Răspunsurile aceste sunt de tot caracteristice pentru a ilustra interesul publicului nostru față de ziaristica

română în general. Nu trag la îndoială, Doamne ferește, importanța de pildă a seminarului din Sibiu, pentru care e dator fiecare român gr. or. să contribuie cu obolul său, în același timp însă să nu se uite, că ziaristica română are cel puțin aceiași importanță în dezvoltarea noastră culturală, socială și politică. Cu deosebire însă acel vechiu și statornic ziar român, care a contribuit în bună parte la aceea ce avem și cu care ne mândrim. Dacă «Gazeta Transilvaniei» n-ar avea astăzi alt merit, decât acela de-a fi fost înaintemergătorul și bunul sfătuitor în toate afacerile noastre publice începând dela anul 1838 și de-a să fi menținut la suprafață până astăzi cu toate mizeriile cu cari s'a luptat și pe cari le-a înfruntat cu fruntea ridicată, — acesta ar fi un merit, care singur ar trebui să facă pe fiecare R mân de inimă să o aboneze din propria inițiativă și fără a mai s'a mult pe gânduri.

Apoi «criza financiară» stabilă mai mare ca la foile noastre, cari an de an înregistrează mii de coroane rezonanță, mai rar la vre-o altă întreprindere, iar cei, cari doresc să vadă ziarul în extenziunea mai mare și cu un serviciu mai bogat telegrafic informativ să nu uite, că toate aceste se pot face numai paralel cu sprijinul material, de care se bucură foaia. Numai noi, cari muncim la ziarul acesta, știm câtă trudă și câtă sforțare ne costă, să susținem ziarul în forma sa de astăzi!

Mai sunt apoi oameni de-ai noștri, cari refuză abonaarea ziarului pe motiv că le ceteresc în cafenele sau casine. Sunt foarte mulți de aceștia, cari sunt poate unii dintre cei mai fervenți și interesați cetitori ai ziarului român cotidian. Prin urmare pentru ce să mai aboneze foaia, când mergând zilnic la cafenea, o ceteresc gratuit împreună cu celelalte multe?

Acești cetitori ai ziarelor noastre au oareși care dreptate și poate mulți dintre ei, dacă n-ar găsi ziare românești prin cafenele și casine, le-ar abona, căci fiind obicinuiți a-le ceteri cu mult interes, nu s'ar putea despărți cu una cu două de ele.

Meditând asupra acestor împrejurări am ajuns deja de mai mult timp la convingerea, că localurile publice din centrele românești, precum sunt cafenele și casinele, fără voie au ajuns cel mai mari «dușmanii» ai ziarelor noastre, căci nu răpesc atâți și atâți abonați. Și mă cuget, că oare n'ar fi consultat ca administrațiile ziarelor noastre cotidiene să urce abonamentul pentru cafenele și casinele din orașele și orașele locuite și cercetate de Români sau cel puțin să constrângă numitele cafenele, cari sunt avizate și trăiesc în mare parte din clientela română, să aboneze mai mulți numeri din ziarele noastre «hidiane», cum abonează și alte foi în mai multe exemplare? În cafeneaua de pe «Bretter» din Sibiu

am văzut d. e. Luni seara cel puțin 6 exemplare din foaia germană sibiană!

În cazul când cafenelele aceste n'ar accepta aceasta propunere, administrațiile ziarelor noastre ar putea plasa în chioscurile de ziare din orașele vizate mai mulți numeri, iar cetitorii români de ziare ar putea cumpăra pentru bașcul zilnic cel dau chelnorilor din cafenele, pentru că le aduc ziare de ceteri, cel puțin două ziare române și astfel ar da un sprijin material nespus de mare ziarelor noastre.

Am scris aceste «râmpiele» de impresii și propuneri, ce le-am adus cu mine din Sibiu, în atențiunea celor cari doresc și au datorința să sprijinească presa națională.

În Dumineca Tomei am asistat la serviciul înălțător de zeesc din catedrala Sibului fiind profund impresionat de serviciul divin oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul și cu deosebire de acustica splendidă, care făcea să iese la iveală în toată amploarea și frumusețea lor cântecile liturgice executate de excelentul cor mixt al d-lui prof. T. Popovici.

Involuntar mi-am adus aminte de plănuita reprezentare a oratorului «Paulus» în catedrală de cătră reuniunea de cântări din Braşov. Ce impresie covârșitoare ar fi făcut acest mare concert bisericesc la catedrală și ce emoțiune sfântă ar fi produs aria lui

Essad-paşa a comunicat telegrafic marele vizir, că se supune ordinelor Porţii. Essad-paşa s'a pus la dispoziţia consuliilor Austriei şi Italiei, care l'au vizitat la Tirana. Nu este adevărată ştirea cumcă Essad-paşa a ocupat Valona şi a alungat guvernul provizoriu albanez.

Sureja Flora a mai declarat, că în Albania bănuie o foamete îngrozitoare. Numai lângă Muschija au perit 8000 cai din cauza lipsei de nutreţ.

Reuniunea din Londra.

In cercurile diplomatice londoneze se speră, că până în 17 l. c. n. se va semna tratatul de pace. Chestia stabilirii graniţei şi a organizaţiei Albaniei, fiind mai delicată, prezintă mai mari greutăţi şi recere timp mai îndelungat. Se crede însă, că până pe la sfârşitul lunii iunie se va putea tranşa definitiv şi chestia albaneză.

Sinodul arhidiecezan.

— Raport special. —

Şedinţa a treia.

S'a ținut Joi, în 8 Maia n.

După autentificare, procesul verbal notarului Voilean prezentează două acte consistoriale, cari se predau comisiei organizatoare.

Concediu cer deputaţii Dr. Ioan Şenchea, pentru durată întreagă şi Dr. Valer Moldovan, pentru restul sesiunii. Concediul cerut se acordă.

Deputatul Nicolae Borzea face propunere în chestia creşterii religioase morale a tinerimii adulte, aparţinătoare bisericii noastre. Propunerea se preda comisiei şcolare.

Deputatul Nicolae Macrea adresează înaltului Preşidiu interpelaţia în chestia unor fapte incorecte ale preotului Atanasie Daju din tractul Hăteşului, săvârşite în jurul unei cumpărări de pământ pe seama bisericii.

Excelenţa Sa, Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ioan Meşianu, răspunde imediat, că cunoaşte afacerea. Consistorul a aprobat un contract de cumpărare, prezentat de preotul Al. Daju, pentru că i s'a părut avantajos pentru biserică. Cumcă preotul Daju ar fi săvârşit incorectităţi, şi că s'ar fi făcut abuz, a auzit mai târziu, şi imediat a trimis un om de încredere la fata locului, în faţa căruia poporul a declarat, că cu voia şi ştirea sa s'a făcut cumpărarea. A trimis încă pe unul la fata locului, şi oamenii de nou au declarat, că au lipsă de pământul cumpărat, fără de el nu pot trăi. Preţul pământului au declarat că-l plătesc din preţul pădurii. Cu toate acestea consistorul a nimerit contractul pe care l' a aprobat, deci a revocat clausula de aprobare, şi pământul a rămas al preotului.

Interpelantul ia răspunsul Excelenţei Sale la cunoştinţă.

Se intră în ordinea de zi.

În numele comisiei organizatoare raportează raportorul Nicolae Ivan în chestia impositului stabilit înainte cu patru ani din partea sinodului

Paulus »Miluete-mă Doamne« şi aria »Ierusalime, Ierusalime care omori pe proroci!

Ar fi fost nişte momente neuitate! Păcat, că nu s'a cedat catedrala pentru acest concert, căci cine ştie când se va mai putea pregăti un astfel de concert, care să fie potrivit pentru a fi reprezentat într-o catedrală românească!

Despre cortegiul Junilor din ziua a patra de Paşti s'a raportat deja în foaie. Am avut toţi o deosebită satisfacţie când am putut conştata, că Junii noştri s'au prezentat în mod cât se poate de bine. Onoarele lor şi celor cari au contribuit prin cuvântul şi sfatul lor la reuşita frumoasă a cortegiului!

Aş avea însă să fac câteva observări, cari, deşi n'au o importanţă deosebită şi nu detrage din meritul Junilor, totuşi ar fi bine să nu fie pe viitor perdute din vedere. Am văzut doi sau trei Junii, dealfel foarte chipuşi şi îmbrăcaţi în costume naţionale admirabile, că purtau mănuişi, gulere şi manşete. Aceste lucruri, dealfel atât de necesare pentru costumele civile, nu se potriveşc deloc la costumele Junilor, tocmai aşa cum nu se potriveşte să mergi în un bal sau la o vizită îmbrăcat în frac şi lac, iar în loc de clac să-ţi pui pe cap o căciulă de curcan şi la gheţele de lac — pînteni.

Prin urmare, dragilor Junii, la an jos cu mănuişile, gulerele şi manşetele, căci strămoşii noştri, dela cari aţi eredit şi cari au susţinut cu atâta cinste acest frumos obiceiul, n-au purtat nici mănuişi, gulere şi nici manşete!

ca contribuire la fondul cultural. Spune, că concludul luat atunci din partea sinodului nu a putut fi executat. Nu s'a putut încasa din această dare bisericească decât numai o sumă minimală, iar restanţele nelncassate fac 150.000 coroane. Avem deci a face cu un conclud, care nu se poate executa, şi astfel consistoriul propune o nouă modalitate de contribuire la fondul cultural, anume, o dare progresivă, care să se încasseze împreună cu aşă numita sîdoxie. Credincioşii să fie împărţiţi în cinci clase, şi amăsurat clasei căreia aparţine, să plătească fiecare credincios al bisericii noastre câte 30 fleri, 1 coroană, 2 coroane, 5 coroane, ori 10 coroane la an.

Comisiunea organizatoare acceptând propunerile consistoriului cu privire la impositul general cultural, propune sinodului votarea lor. Raportorul ceteşte un proiect de conclud al comisiei compus în această chestie.

Se deschide discuţia asupra acestui proiect de conclud. Vorbeşte deputatul Dr. Aurel Vlad, care crede, că împărţirea credincioşilor în cinci clase, cum propune comisunea, nu e tocmai norocoasă. Mai bine ar fi dacă s'ar decreta, că darea culturală se pune după darea directă de stat, fie 5%, ori 3%. Dacă concludul adus înainte cu 4 ani nu a fost executat, vina este de căutat în faptul, că nu s'a făcut executarea concludului aşa cum trebuia să se facă. Oricare va fi concludul ce se va aduce acum, lucrul principal este, că concludul să fie executat cu rigoare.

Deputatul I. A. de Preda constată, că cu privire la executarea concludului din trecut, consistoriul a făcut tot ce a putut face. Crede, că punerea impositului cultural după darea de stat e legată de mari greutăţi. E pentru primirea propunerii comisunii. Mai vorbesc la obiect deputaţii. Dr. Onisfor Ghibu, Iovian Mureşianu, Vasile Damian şi Dr. Ioan Lupuş, iar în fine I. P. S. Sa, Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ioan Meşianu, dă lămuririle necesare cu privire la finanţarea şi augmentarea fondului cultural. Primşte propunerea comisiei, dar crede, că nu va putea fi executată în felul cum propune comisunea. Recomandă introducerea unei dări culturale, care să se repartizeze pe credincioşii împreună cu celelalte sarcini ce au să le poarte pentru biserică şi şcoală.

Mal vorbesc la obiect: Victor Tordăşianu, pentru acceptarea propunerii comisiei organizatoare, şi Sergiu Medeanu, care cere punerea unei dări culturale pe toţi credincioşii bisericii, în sumă de 5%, după darea de stat.

Discuţia se declara încheiată. Mal vorbeşte raportorul Nicolau Ivan, care răspunde pe rând tuturor vorbitorilor de mai înainte şi în urmă sinodul primeşte în general proiectul de conclud al comisiei organizatoare.

Se intră în discuţia pe articole în loc de 5 clase, se stabilesc 6 clase. Pentru cei din clasa I se stabileşte o taxă anuală de 20 coroane, deci îndoit cât a propus comisunea, şi anume, la propunerea deputatului Dr. Onis. Ghibu. Pentru clasa a doua, la propunerea deputatului Sergiu Medeanu, se stabileşte o taxă anuală de 10 coroane. Pentru clasa a treia, taxa se stabileşte în 5 coroane. Pentru clasa a patra taxa se stabileşte în 2 coroane, pentru cei din clasa a cincea în 1 coroană, iar ceilalţi credincioşi plătesc la an câte 30 fleri de cap.

Deputatul P. Cosma propune, ca taxele să poată fi răscurpărate, plătin-du-se odată pentru totdauna un capital corăspunzător taxelor anuale. Capitalul are să fie stabilit astfel, că taxele se socotesc de 20 de ori. Propunerea să primeşte.

Celelalte puncte ale proiectului de conclud se votează cu mici modificări.

Fiind timpul înalntat şedinţa se încheie la orele 12 şi un sfert, anunţându-se cea proximă pe Vineri, la orele 9 dimineaţa.

Rap.

Propunerea I. P. S. Sale metropolitului Meşianu.

În raportul de eri despre sinodul arhidiecezan din Sibiu se spune, că în şedinţa a doua, de Miercuri, I. P. S. Sa metropolitul Meşianu a făcut o propunere privitoare la locul de zidire al noului seminar teologic-pedagogic.

Neavând loc a publica în întregime propunerea, bine motivată a I. P. S. Sale, o dăm în rezumat.

Sinodul din anul trecut a decis prin un conclud, ca noul seminar să se ridice pe proprietatea fonciară ce o are Consistorul în strada Schevis. În propunere se arată, că acest loc este de tot nepotrivit pentru creşterea morală-religioasă a elevilor seminariului, din cauza depărţării lui de biserică catedrală şi de rezidenţa arhiepiscopescă.

În consecinţă, înşirând motivele cari sprijinesc părerea de mai sus, I. P. S. Sa zice în propunere:

»Din acestea motive etice, pedagogice şi moral religioase în marea mea răspundere înaintea lui Dumnezeu şi

a oamenilor, pentru îngrijirea educaţiei elevilor seminariului, declar solemn, că nu voi putea da învoirea şi binecuvântarea mea arhierescă şi cred că nu o vor da nici următorii mei în scaun, la zidirea unui seminar departat de biserică catedrală şi de toate celelalte instituite ale noastre. Căci nu voesc a depărta şcoala de biserică, cari sunt aşă de strâns legate întru sine, ca crucea cu Evangelia».

I. P. S. Sa arată şi alte greutăţi ce stau în calea realizării concludului sinodal din anul trecut, accentuiază, că şi cei doi metropoliţi anteriori, Şaguna şi Miron Romanul au fost pentru acest loc, căci unul a cumpărat două case lângă seminar, iar celalalt a zidit edificiul din fundul curţii actualului seminar, apoi continuă astfel:

»Ambii aceşti fericii mitropoliţi au făcut acestea, desigur cu intenţiunea, că rezidind şi împreunănd şi cele două case apropiate ruinale, cu actualul seminar, acesta să devină deplin corespunzător. Căci dacă acei fericii mitropoliţi nu aveau acea intenţiune, nu cum-părau nici cele două case ruinate şi nu le transcriau pe Seminar. Şi tot aşă nu se zidea nici clădirea din fundul curţii seminariiale. Acea salutară intenţiune fiind obligatoare şi pentru mine, voesc a o respecta din totdauna mea.»

»Şi toate acestea nu vor costa decât vre o 250.000 coroane, din cari avem deja vre o 200.000 coroane. Aceasta a fost şi părerea şi propunerea consistoriului nostru către sinodul din anul trecut.

»În chipul acesta, am avea un seminar deplin corespunzător provăzută şi cu o sală festivă pentru sinoade şi congrese, ca să nu mai fim avizaţi la localuri străine, zic am avea toate acestea în nemijlocita apropiere de biserică catedrală şi de rezidenţa arhiepiscopescă şi de oficiile consistoriului şi nu s'ar desconsidera nici memoria în vece binecuvântată a întemeietorului actualului seminar, a fericitului marele Andrei».

I. P. S. Sa arată şi nepracticitatea zidirii seminarului în strada Schevis şi roagă sinodul a decide, ca seminarul să rămână pe locul de aom.

Propunerea se rezolvă în şedinţa de azi sau de mâine a sinodului.

Actuale.

— Declaraţiunile lui Mihali. — Prinţul Carol în Italia. — Regele Alfonso la Paris. —

Un redactor al ziarului »Koloti Értésítő« a intervievat pe dl Dr. Teodor Mihali asupra arestărilor din Sătmar şi asupra acţiunii de pacificare.

Di Mihali a făcut următoarele declaraţii:

Am fost în Sătmar şi m'am convins că preoţii nu au comis astfel de delict care să justifice arestul preventiv. Aceasta se referă în special la preotul Gheorghe Mureşianu despre care la dezbateri se va dovedi că e nevinovat şi că purtarea lui Iatzkovic a fost cauza turburărilor.

Vicarul împreună cu subprefectul au intrat pe neaşteptate în biserică, în decursul liturghiei, iar când preotul şi-a ridicat mâna în semn de binecuvântare, subprefectul a crezut că face un semn insultător.

Liberarea arestaţilor ar linişti opinia publică. Mie mi-a reuşit să liniştesc populaţia, dar dacă va fi din nou provocată, eu nu mai pot fi făcut responsabil.

Asupra acţiunii de pacificare dl Mihali a declarat:

Guvernul declară mereu că va ţine cont de doleanţele noastre, cu toate acestea vedem că zînic se ivesc noi cazuri cari contribuie la îngrămădărea nemulţumirilor. Cu toate acestea nu am renunţat încă la speranţa, că guvernul doroghe serios împăcarea cu noi.

Nu ştim de unde îşi ia dl Dr. Mihali acest optimism...

Principele Carol al României, în călătoria sa prin Italia oprindu-se câteva zile la Florenţa, a vizitat monumentele de artă ale oraşului, teatrele etc. La teatrul »Politeama Fiorentino« li s'a pus la dispoziţie din partea regelui loja regală. S'a făcut şi o excursiune frumoasă la Fiesole, oraşel cu vechi monumente şi amintiri istorice.

Din incidentul călătoriei prinţului prin Italia, ziarele italiene consacra cuvinte afectuoase de salutare prinţului.

»Gazetta de Venezia« relevă că prinţul a venit să aducă salutarea afectuoasă a naţiunii române fraţilor latini şi a voit să ia primul contact cu vechea mamă a gintei române la Veneţia, continuatoarea gândirii Romei. Dănsul a înţeles aci întreaga forţă a legăturilor, pe care veacurile nu au

putut să le distrugă. Călătoria în Italia a principelui Carol are o însemnătate politică. După ce salută în mod simpatie pe prinţ, ziarul zice: Însemnătatea vizitei sale nu poate scăpa nimănui. Italia trebuie să se simtă fericită şi să tragă din această bune auspicii. România vrea să fie sora Italiei şi Italia trebuie să o primească cu bine şi să poată spune poporului său că a simţit în adâncul inimii sale cât de efective sânt legăturile de afecţiune dintre Italia şi sora sa dunăreană.

Un alt ziar »L'Adriatico« scrie următoarele:

Voiajul prinţului poate fi o călătorie de studii, cum obişnuesc să facă tinerii destinaţi tronului; are însă şi o însemnătate politică, întru cât va ajuta foarte mult la crearea unor ulterioare legături trainice între cele două popoare, cari până acum prea puţin se cunosc reciproc; iar pentru noi, Italianii, are mai ales o însemnătate morală, sentimentală, ce o punem mai presus de orice altă consideraţie de ordin material, şi în vederea căreia venim să-l exprimăm toată mulţumirea noastră.

Regele Spaniei Alfonso şi-a făcut intrarea în Paris, fără incidente. Numai socialistii au făcut contra lui o demonstraţie, dar au fost împărşiaţi de poliţie.

În Elisée s'a dat în onoarea regelui un dîneu, la care regele Alfonso a avut o vile conversaţie cu miniştrii şi alte notabilităţi. Tot aci prim-ministrul Spaniei Romanonez a conferit timp mai lung cu membrii guvernului francez.

Scopul vizitei lui Alfonso la Paris este cum am amintit, încheierea unei alianţe între cele două ţări latine. »Correspondencia d'España« scrie că tratativele în privinţa aceasta au avut un succes şi tratatul de alianţă să iscăleşte acum în Paris.

Dispoziţiile mai însemnate ale tratatului sunt, că se asigură pentru marina franceză ca bază la operaţii războinice în marea Mediterană folosirea porturilor spaniole Cartagena şi Mahon.

O altă dispoziţie este, că trenurile spaniole de stat sunt obligate a transporta trupe franceze. Aceasta îşi are însemnătatea în faptul, că dacă transportul de trupe franceze în coloniile din Algeria şi Marocco ar fi împedecat de cătră flota italiană din marea Mediterană, trupele totuşi pot ajunge la destinaţie prin mijlocirea căilor ferate spaniole.

Activităţi somnolente, energii păraginite.

C. M. Sipsom a dezvoltat în unul din ultimii numeri ai revistei »Flacăra«, sub titlul »activităţi deviate« o interesantă teză, în care eruditul profesor universitar pune degetul pe una din ranele, de cari suferă viaţa publică din România. Şi de fapt, cele două cazuri — discutarea în parlament a chestiunii restabilirii unei catedre de drept roman şi unele dispoziţiuni ale legii referitoare la înfiinţarea unei academii comerciale sunt atât de semnificative şi importante, încât cu drept cuvânt au putut determina pe dl Sipsom să tragă regretabile şi triste concluzii.

Meditând şi eu asupra celor relevate şi expuse în acest articol al dume-nealui, am făcut aproape involuntar o paralelă între structura stărilor social-culturale din ţară şi între structura celor dela noi. Cât-va timp de cugtare mi-a întărit convingerea, că, da, suferim şi noi de această boală, adevă de boala »devierii activităţilor«, şi anume, pentru ca să mă folosesc de cuvintele numitului domn profesor »aproape nimenia nu face, ceea ce era în natură, în tradiţia şi în menirea sa, ceea-ce a învăţat să facă şi ceea-ce ar fi mai mult capabil, de a face bine«. Suferim şi noi de această boală, dar mai ales de două alte fenomene ale boalelor sociale, înrădite de aproape cu acelea din discuţie.

Sunt incontestabil nenumărate relele ce bătues societatea noastră; eu voesc să mă ocup aci pe scurt numai de aceste două: activităţi somnolente, energii păraginite.

Somnolenţa, tradiţionala somnolenţă a românului, această scădere de origine slavă în concertul atâtor virtuţi romane, calităţi eminente ale poporului nostru, o de-ar fi ea numai o părere, o iluzie a acelor sute de

inşi, cari în decursul vremii au lăcrămat de atâtea-ori din cauza răului ce pricinuesc.

Nu e vorba aci de însuşiri ca visare, nostalgie, lipsă de iniţiativă, lipsă de simţ real ş. a., căci aceste calităţi în foarte multe cazuri sunt explicable, justificabile, ba chiar necesare şi necondiţionate pentru anumite activităţi a căror direcţie nu tinde înspre viaţa burgheză, reală, ci înspre viaţa lăuntrică a lucrurilor şi fenomenelor naturii şi societăţii. Ca să flu mai explicit aduc ca exemplu pe poet, pe ideolog etc. Îndrăznesc chiar a afirma, că mai ales acest fel de manifestare a spiritului şi energiei individului constituie adevărată viaţă, intensivă şi denotă — cu tot paradoxul aparent — adevărata pricepere şi trezvieţate a spiritului, contemplând şi scrutând fenomenele ce-l înconjoară, nu la suprafaţă, după forma lor vizibilă, ci cercând a le aprofunda, şi a ajunge astfel la miezul şi ultima lor cauză, încă aperceptibilă.

Somnolenţa nu se poate erta nici măcar la sexul gingaş, căci o femeie leneşă, e un lucru tot atât de desguşător ca şi un bărbat inconştient de datorinţa sa.

Cât de urată e acum această lăncereală la un om căruia neamul i-a încredinţat un post de frunte, un loc ce ar trebui să-i însufie cea mai mare mândrie, nu numai în faţa poporului său ci şi în faţa lumii întregi.

Căci posturile de învăţători, preoţi profesori şi ziarişti trebuie să fie considerate de primele şi cele mai onorabile cariere ale noastre. Şcolile, parohiile şi redacţiile noastre trebuie să fie tot atâtea temple, a căror porţi să nu se deschidă decât celor mai aleşi dintre noi, celor, cari au dat dovezi reale ale capacităţii şi moralităţii lor. A ocupa la noi un astfel de post trebuie să însemne cea mai frumoasă distincţie, cea mai sublimă onoare, căci aceste cariere pretind o abnegaţiune de apostol şi sunt adevărate apostolate.

Nu va fi greu de a înţelege cele spuse în toată gravitatea lor, dacă ne revocăm pe un moment în memorie spuză de mizerii ce le-a avut şi le mai are de îndurat bietul nostru popor.

Ne plângem aşă de mult, la toate ocaziile, în tot felul de nuaşte, constatăm grozave pericole şi dezastră, dar jertfa pe care o aducem la nici un caz nu stă în consonanţă, în recerutul raport cu starea noastră atât de tristă şi anevoioasă. O decidere repede, urmată de o acţiune energică se impune cu îndărijire. Nu voi să insist aci asupra jertfei materiale, băneşti despre care amintesc într'un recent articol de fond al »Românului«, cu multă îndreptăţire, marele iubitor de neam, mecenatele Stroescu, dar voesc să supun unei analize scurte materialul intelectual şi moral ce ni-l prezintă aceia, cari sunt puşi în fruntea conducerii maselor poporului nostru.

Sustin sus şi tare, că cea mai mare parte a învăţătorilor, preoţilor, profesorilor şi ziariştilor noştri, la nici un caz nu se află la nivelul pretins de împrejurări, nu prezintă acea forţă moral-naţională, pe care o reclamă aceste poziţii atât de dificile şi periclităte. Să luăm iarăşi pildă dela Saşi. Instructorii şi profesorii Saşilor constituie elita lor intelectuală, conştituit o falangă puternică, multămită căreia s'a putut susţine atâta timp acea cultură specifică a lor, cu ajutorul căreia au trăit şi vor trăi încă dacă o vor putea susţine şi sprijini printr'o politică naţională neşovăitoare.

Munca unui dascăl e la noi cu mult mai uriaşă, căci el are de luptat cu elemente mai eterogene, din diferite părţi, cu un material brut şi nedisciplinat de oameni. Educaţia unui astfel de individ e cu mult mai grea, dar şi trebuie să fie şi mai ramificată, estinzându-se în diferite direcţii ca d. e. ştiinţa ca atare, învăţarea corectă a limbii materne, dezvoltarea simţului naţional, distrugerea simţului confesional, creşterea indiviului spre idealuri ş. a. m. d.

Pentru a putea însă presta această muncă colosală, avem lipsă de astfel de oameni, cari să fie sub orice împrejurare în stare să o poată îndeplini. Unde mai pui, că numărul şcolilor noastre d. e. este dispartent de mie în raport cu numărul sufletelor şi cu înăunecimea groznică în care zac,

Prin urmare de-a și bine seamă fie-care, care are de gând să apuce pe aceste căi spinoase, că ele reclamă o îndelungată și stăruitoare muncă întru ajungerea unui singur scop, idealul nostru național, și că responsabilitatea ce o poartă e grea și cât se poate de mare. În al doilea rând este o sfântă și categorică datorință a tuturor acelor, cari supraveghează pe toți acești apostoli, ca apostoli să fie, iar nu indivizi cu suflete sterpe și porniri de rând.

Și eu sunt de părerea, că dascălilor noștri li s'ar conveni cel puțin duplul lefi lor actuale, dar până atunci, până când nu vom putea realiza acest lucru, să încredințăm numitele posturi numai celor, cari știu să facă din ele adevărate apostolate, ceea ce și sunt de fapt.

Unde e dascălul cu altar în loc de catedră, unde e preotul-apostol, unde e profesorul, ce a știut să pătrundă în tainele sufletului elevilor săi, spre a conduce tinerele vlăstare pe calea singur bună și frumoasă, pe calea idealului. Câți sunt cari știu să sâdească în inimile lor focul sacru al iubirii de neam.

Câți avem din aceștia?... Iată deci ce numesc în mod discret încă activități somnolente.

În ce privește partea a doua a lucrării mele și anume „energii părăginite”, ea este o apariție foarte regretabilă a vieții noastre social-culturale, și așa zicând o urmare a celei dintâi, a apatiei noastre, a lipsei de interes și de activitate intensivă și sinceră și în fine a unei doze prea mare de invidie, ce caracterizează de altcum întreaga noastră viață publică.

S'a accentuat din mai multe părți și adeseori, că poporul nostru produce un material excelent de oameni. Și cu drept. Dovezi avem destule. Dar câți s'au găsit de aceia, cari pe lângă că au descoperit într'un individ oareși-care frumoase comori naționale, au știut să le și exploateze, au avut și puterea morală de a stăruî din toate forțele spre a îndruma astfel de energii pe calea dezvoltării lor firești, și a le feri astfel de influențe păgubitoare și de totală părăginire.

Avom în sânul poporului nostru un fluviu de energii, cari cultivate și aduse în alvia cursului lor natural, ne-ar da în curând cele mai frumoase roade.

Asupra acestor două importante probleme ale vieții noastre sociale am voit să insist.

Activități trezvoii și conștiente de chemarea lor până în adârcul sufletului ne trebuie și mai mult, cu mult mai mult interes și jertfă pentru educația tinerelor noastre talente și plăpânderor capacități.

Brașov. I. L.

ȘTIRI.

— 26 Aprilie 1918.

Abonamente pentru România se primesc la Banca Carpaților București.

Știri din România. Corpurile legitime și-au reluat ședințele după vacanță.

Societatea regală română de geografie, a hotărât în-rea conferențelor sale publice, pentru zilele de 27 și 28 Aprilie. v. curent, orele 9 seara, în sala de ședință a Senatului. Se știe, că această societate, pentru răspândirea cunoștințelor geografice în țară, are de august protectori pe regele și principele Ferdinand, cari prezidează conferințele societății. La aceste conferințe, cari sunt publice, participă de obicei lumea aleasă, bărbați de știință și multă tinerime studioasă. Pentru zilele de 27 și 28 Aprilie v. s'au anunțat foarte mulți conferențieri încât ar fi necesitat ținerea conferențelor în mai multe ședințe. Deoarece însă programul obișnuit nu îngăduie decât numai două zile de conferințe publice, comitetul s'a văzut nevoit cu mare regret a le reduce numărul.

Conferințele, cari se vor ține, sunt dintre cele mai importante, având de tratat chestiuni de știință geografică, în legătură cu lucrări de cea mai mare însemnătate prin actualitatea lor. După raportul anual al secretarului general și după rapoartele secțiilor, militare și didactice, va avea loc în prima zi conferința d-lui C. Brătescu asupra „Dobrogei din punct de vedere entomografic”. A doua zi se vor ține două conferințe, una de d-l inginer inspector general Al. Davidescu asupra „Trigoniei la șesul dintre Dunăre și Siret” și a doua de d-l col. Atanasiu asupra „noului pod peste Dunăre la Hârșova”.

D-l prof. N. Iorga, deputat al col. II de Cameră din Prahova — după cum scrie „Minerva” — a convocat săptămâna aceasta pe toți alegătorii săi din județ pentru a le expune atitudinea sa în parlamentul țării, în împrejurările actuale. S'au prezentat o mulțime de alegători, în fața cărora d-l N. Iorga expune într-o largă și foarte documentată cuvântare, activitatea și atitudinea sa în parlamentul țării, față de guvern și de împrejurările externe prin cari trece țara.

D-sa spune că, cu risicul de a perde încrederea în aceia cari i-au dat mandat să-i reprezinte în statul țării, a ținut să-și păstreze toată independența de spirit, de sagacitate și discernământ, în diversele chestiuni la ordinea zilei. Spune, că n'a răvnit și că nu răvnește la un portofoliu ministerial, dar ține să i se respecte vederile, căci e convins că ele prezintă aspirațiunile întregii națiuni și ale unui partid, în numele cărui vorbește și lucrează. Trezând la altă ordine de idei, d-l Iorga face un istoric al evenimentelor din Balcani în legătură cu politica externă a României și conchide că datorită conducătorilor țării, este să mobilizeze toate forțele culturale pentru a putea apăra cu folos sămânța etnică și roditoare a neamului românesc din țările slave.

Alături a sosit în Constanța, venind din Alexandria (Egipt) A. S. principele Nicolae, însoțit de guvernorul său. După prânz a plecat la București.

În chioșcul de ziare din Sibiu Hermina Frank, strada Cisnădiei se află de vânzare zilnic dimineața cel mai nou număr din „Gazeta Transilvaniei”.

„Vatra” pentru cultura neamului românesc. Din Cluj ni se scrie: Sunt numai vre-o câteva zile de când institutul „Vatra” din Cluj a donat pentru ridicarea internatului „Petron” suma frumoasă de 1000 cor., și acum avem iarăși fericirea de-a înregistra îmbucurătoarea știre, că același institut a sărit în ajutor și fraților noștri, greu încercați, din șapte comune din jur, ale căror fortărețe naționale, școalele, erau aluncate pe povârnișul pierderii. Anume, au dăruit școlii comunelor Mociu 100 cor., Mărișel 100 cor., Mănăstirul unguresc 100 cor., Așchileu mare 50 cor., Apahida 50 cor., Rôd 50 cor. și Cara 50 cor. — Fie, ca acest exemplu să fie imitat cât mai multe din băncile noastre.

Cununile. Domnișoara Aurora Elena Pană și domnul Ion Scurtu ne anunță căsătoria. Brăila—București. — Sincere felicitări.

Logodnă. D-șoara Constanța Dumitrescu (București) și d-l Aur-el Moțoiu (Medjidia) logodiți. — Călduroase felicitări.

„Cruce comemorativă” pentru soldați. Numărul de eri al ziarului „Zeit” anunță că M. Sa Monarhul va conferi „crucea comemorativă” tuturor ofițerilor, oficialilor militari și soldaților de rând, cari în vremea crizei actuale au îndeplinit serviciul militar excepțional. Serviciul militar dela graniță — scrie ziarul — a fost atât de greu și împreună cu atâta răspundere ca și serviciul în timp de războiu; pentru aceea vor fi distinși soldații cu crucea comemorativă. Afară de aceasta soldații vor beneficia și de un favor mai real: durata serviciului de acum li se va computa dublu, ca în vreme de războiu. — Nu se pomenește însă nimic despre termenul când sărmanii soldați vor fi concedați, deși — poate — aceasta ar fi cea mai mare bucurie, care li s'ar putea face celor concentrați.

Cununia principesei Victoria Luiza cu principele Ernst August de Cumberland va avea loc — după cum am amintit — în ziua de 25 Mai, în capela palatului din Potsdam. La serbarea cununiei vor fi reprezentate toate Curțile Europei prin câte un membru. Regele George al Angliei și regina Maria, țarul Rusiei și domnitorii federațiunii germane vor

participa în persoană. Monarhul nostru va fi reprezentat prin principele moștenitor Francisc Ferdinand, care în 20 Mai va sosi în Berlin, unde va petrece mai multe zile și va locui în noul palat regal.

Bulgarii stăpân pe tunurile sârbașii. În Sârbia a stărnit o grozavă indignare faptul că Bulgaria nu vâdește să mai înapoieze cele 140 tunuri, pe cari Sârbii le-au trimis pentru asediul Adrianopolului. Între aceste sunt mai multe tunuri grele de fortăreață, fără de cari — afirmă Sârbii — ar fi fost imposibilă cucerirea Adrianopolului. În cercurile militare sârbești și în presă se discută viu ideea, ca Sârbii să nu recunoască arbitragiul Rusiei ci ca diferendul bulgaro-sârb să se rezolve cu armele.

La Sta-Elena! Indignarea populației londoneze pentru scandalurile provocate de sufragete, a ajuns la culme. În zilele din urmă neastâmpăratele amazoane au încercat atâtea tentative cu bombe, — cari din fericire au putut fi descoperite la timp — încât își câștigă centrari tot mai înverșunați. Ziarele engleze pretind ca guvernul să ia cele mai draconice măsuri pentru împiedicarea scandalurilor provocate de sufragete. Cei mai mulți sunt de părerea, ca sufragetele atentatoare să fie exilate în Sta-Elena, de unde nu se vor mai putea întoarce așa ușor. Alți, mai ales femeile, recomandă un alt mijloc pentru înfrânarea neastâmpăratelor sufragete: Toate sufragetele provocatoare de scandal să fie bătute, cu trestia, în fața publicului, dar să li se dea o băteie exemplară, care să le îngrozească și să le treacă în felul acesta pofta de a mai provoca scandaluri.

Sultanul vrea să abdică. „Daily Chronicle” află din Constantinopol că sultanul vrea să abdică. Moștenitorul Iussuf Izzedin însă a declarat, că nu este acum timpul pentru a se provoca o schimbare de tron. Se spune, că Mahmud Șefket pașa a decis să interzică lui Ferid pașa și Kiamil pașa să se mai întoarcă la Constantinopol, deoarece se teme că prezența lor ar putea provoca complicații, cari să devină fatale imperiului otoman. Opinia publică din Constantinopol crede, că între culise se pregătește ceva, despre care populația însă nu are nici o idee până acum.

Uciși de trăsnet. Din Turnu-Măgurele se anunță: Trei femei din comuna Lița, fiind surprinse pe câmp de o ploaie torențială, au căzut victimele furei unui trăsnet. Două dintre ele au fost omorâte pe loc, iar celelalte trăsnetul i-a provocat paralizia corpului.

Din Adjud (România) se anunță, că trăsnetul s-a descărcat asupra unei case din comuna Cotofenești, în care se afla femeia Maria Olaru împreună cu un copil al ei. Ambii au fost uciși de trăsnet.

Câmpii de tutun în flăcări. Din New-York se anunță, că întinsele câmpii de tutun din Florida sunt cuprinse de o mare de flăcări. Un puternic vânt a făcut ca flăcările unui incendiu iscat lângă Ceyvest să se estindă și să cuprindă o mare întindere din câmpiile unde se cultivă tutun, care era tocmai în coacere. Cu toate încercările de a localiza focul, flăcările se întind tot mai mult. În o singură zi a fost nimicită o recoltă de tutun, în valoare de peste un milion dolari.

Lovitura de bursă a regilor Petru și Nichita. Din Pesta se anunță: Din sursă financiară sigură, se anunță că pe vremuri regele Nichita împreună cu Petru al Serbiei, s'au folosit de incidentul Prohasca și jucând la bursă au câștigat două milioane și jumătate.

În răstimpul afacerii Scutarilor, a dat mandat băncii vieneze Reitzes pentru a-i face jocurile de bursă. Sâmbătă și Duminecă cu toată enorma panică dela bursa din Budapesta, a făcut mare senzație cumpărările făcute în masă de agenții vienezi. Aceste cumpărări s'au făcut în urma ordinelor lui Nichita. Calculele lui Nichita au reușit perfect, deoarece valorile scăzute, deodată cu rezolvirea chestiunii Scutarilor, s'au urcat și i-au dat un mare câștig.

„Berliner Börsen-Courier” află din Londra: Persoane foarte serioase din City în urma unor informațiuni precise, discută cu multă aprindere numeroasele speculațiuni ale lui Nichita, încheiate de o bancă franceză. Puțin înainte de izbucnirea războiului balcanic, regele Nichita a cerut dela o bancă franceză un împrumut de 250.000 lire sterline, oferind 10 la sută interese. Banca a oferit împrumutul cu 3 la sută, dar cu condițiunea, ca regele să comunice u-

nui sindicat instituit anume în acest scop, termenul sigur când se va declara războiul. Nichita și agentul său parizian, Mișkovic, erau membrii acestui sindicat, care în ultimele luni a avut câștiguri de mai multe milioane.

La bursele din Budapesta, Viena, Paris și Londra făcea mari speculațiuni cu acțiuni „Canada-Pacific”, valori balcanice și acțiuni „Rio-Tinto”. Când în urma știrilor favorabile primite acum în urmă, valoarea acțiunilor a crescut, membrii sindicatului parizian au fost foarte surprinși, deoarece nu cumpăraseră valori suficiente. Din cauza aceea regele Nichita a agitat anume chestiunea Scutarilor pentru a da sindicatului posibilitatea să-și facă afacerile.

Atitudinea Muntenegreului a pricnuit o adevărată panică la burse și sindicatul a realizat mari câștiguri. Egreu însă a obține probe suficiente, că întreagă chestiunea Scutarilor nu a fost decât o manoperă de bursă.

Știri mărunte. Din Berlin se anunță: Cea mai mare întreprindere de ziare și firmă de publicație e în sârbitoare: Rudolf Mosse a împlinit 70 ani. Din acest incident jubiliantul a pus la dispoziția consiliului comunal o fundațiune de un milion de mărci, din interesele căreia să se ajutoreze cetățenii bătrâni, incapabili de a se susține, dar vrednici.

În urma premiului pus de ziarul „Daily Mail”, aviatorul american Macege s'a anunțat că va trece Atlanticul cu aeroplanul. Va face ascenziunea la New-port și va ateriza pe țărumul Angliei.

În Franța — unde se știe, că de grozav scade din an în an numărul nașterilor — doi frați: Jean și Claude Bossu au avut 53 copii. Jean, care acum e de 71 ani, au avut dela prima soție 18 copii (17 băieți și o fetiță), iar după ce i-a murit soția s'a cununat cu altă femeie, dela care a avut 12 copii (7 băieți, 5 fetițe). Fratele său, Claude, care de asemenea s'a căsătorit de două ori, a avut dela prima soție 18 și dela a doua 5 copii. Prima femeie avusese în trei rânduri gemeni.

Atragea atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Pentru masa studenților români a contribuit din prilejul zilei sale onomastice d-l prof. George Chelariu suma de 20 cor.

Primească marinosul donator sincerile noastre mulțămite. — Direcț. școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Cununie. D-șoara Margareta Fulea, conducătoare de azil în Rotbav și d-l George Zaharia, inv. în Rotbav, își vor celebra cununia religioasă Duminecă în 28 Aprilie v. (11 Maiu n.) în biserica gr. or. română din Rotbav.

În jurul morții învățătorului N. Stancu. Ni se comunică, că atât soția cât și soacra învățătorului mort N. Stancu, au fost lăsate pe picior liber, din cauza lipsei de dovezi că ele ar fi autarele omorului.

Mulțămite publică. Fericita în Domnul, răposata Eva Ioan Gabor n. Popa, văduvă de plugar din Tohanul vechiu, a dăruit prin testament bisericii noastre gr. cat. române suma de 200 coroane, cu menire flantropică. Subscriși, dorind răposatei odihnă vecinică, aducem și pe această cale mulțămite sincere erezilor, în special fiului răposatei Nicolae Ioan Gabor, care a și depus suma la cassa bisericeii.

De asemenea mulțămim Onoratei Direcțiuni a institutului „Creditul” din Zărnești, care din venitele anului 1912 a dăruit bisericii noastre și în acest an suma frumoasă de 50 coroane.

Tohanul-vechiu 7 Maiu 1918. — Moise Brumbou, paroh-protopop. G. Grozea, prim curator bisericesc.

Un semn de viață românească.

În fața încercărilor dușmane de a ne opri și mersul gândirii românești și de a ne smuște din inimă și simțiri și credințe, o nedescrisă mângâiere aflăm în semnele de viață românească ale satelor noastre.

Aiudul de sus, care nu este decât un punct prelungit și întrerupt cu două sute de pași de casele unei străzi principale a arhiepiscopiatului oraș cu același nume, a ridicat sus a doua zi de Paști stindartul culturii române. Da, zelosul preot N. Marcu ajutat de învă-

țătorul său N. Cristian au atras multă lume la școala gr. cat. unde au aranjat o producție teatrală. În alte împrejurări, am trece la ordinea zilei preste un concert, o reprezentație teatrală, o conferință, fiindcă lumina și cultivarea poporului nostru prin astfel de mijloace trebuie să fie lucruri de toate zilele. Un preot sau învățător nici nu-și poate face chestie de merit din împlinirea conștiințioasă a datorințelor sale față de poporul în mijlocul cărui trăiește și pentru care în grelele noastre zile de astăzi chiar și martirajul este numai împlinirea unei sfinte dă-torințe. Însemnătatea pășirii în public până acum de atâtea ori, a credincioșilor noștri se înalță înaintea privirilor noastre prin faptul, că Aiudul de sus este, așa zicând, un suburbu al Aiudului zăvin, și este locuit în parte mare de maghiari reformați. Deci, ori cine își poate închipui însemnătatea unei reprezentații teatrale într'un loc, unde auzul dulcelui nostru grai chiar și pe strade provoacă în timpana urechilor obișnuite cu sunete mai aspre, durul-toare, o indispoziție. Și vrednicul părinte Marcu și învățătorul său de ani de zile s'au îngrijit a nu cruța delcatele urechi ale compatrioților noștri de sunetul limbii mamei noastre. S'a obișnuit într'u atâtea încât la reprezentația de a doua zi de Paști, pe lângă sutele de credincioși de ai noștri, venit-au să asiste și învățătorii și învățătoarele școalei de stat de acolo, și nota-ri și toată intelectualitatea și chiar o bună parte a țărănimii maghiare. Din impresiile cule de la reprezentația din Aiudul de sus putem enunța normalivul pentru ținuta preoților și învățătorilor noștri: Făgăduiește-ți de viață deschiși și în mod demn. Sfala și lemea ne prezintă în ochii antagonștilor noștri ca pe niște parveniți amărâți, ca pe niște copii ce nu știu umbra pe picioarele proprii. Și acum venind la piesa localizată „Așa a fost să fie” constatăm cu bucurie că preste tot a fost bine jucat.

Învățătorul școlii din Alud dl Marian în ultima piesă „Țiganul în trăsura” putea să-și joace rolul chiar înaintea unui public cu gust rafinat. În fața ursului, în pădure, mânănd caii în trăsura, a făcut pe țișanul cum nu se poate mai bine. Că numerosul public ce nu-l încăpuse spațioasa sală a ris, s'a simțit bine, își poate închipui ori cine.

Și nici venite-le reprezentației n'au fost neînsemnate, căci aproape 100 de coroane s'au adaus la fondul cultural al bis. gr. cat. de a cărui sporire cu zel apostolesc îngrijește părintele Marcu.

Dele-ne Dzeu încă mulți preoți și învățători ca aceștia! Ag.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 9 Mai. Reuniunea a acceptat în princip proiectul înființării unui corp de gendarmi internațional pentru Albania.

Viena, 9 Mai. Azi au sosit știri despre agitațiuni în sinul garnizoanei muntenegrene din Scutari.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNEL.

Onor. „Tribuna” inst. de cred. Cătanul-mic.

Chităm cu mulțămite primirea sumei de cor. 48 — abonament pe 1912 și 1913. Altă restanță nu aveți.

Proprietar: Tip. A. Mureșanu: Brăneșce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brucka.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Maiu 1918.

Renta uag. de aur 4%	101.80
Renta de coroane ung. 4%	82.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	73.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	84.70
Bonuri rurale croate-slavone	86.60
Impr. uag. cu premii	448.—
Losuri ptr. reg. Tisei și Seghedin.	296.50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	84.05
Renta de argint austr. 4 1/10	84.—
Renta de aur austr. 4%	106.25
Renta de coroane austr. 4%	84.45
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	74.4)
Lozuri din 1860	155.50
Acții de-ale Băncii uag. de cred. 2060.—	
Acții de-ale Băncii austr. de cred.	823.—
Acții de-ale Băncii austro-ung.	627.50
Napoleoniori	19.10
Mărci imperiale germane	117.75
Londoa vista	240 87 1/2
Paris vista	95.60
Note italiene	93.40

Cine are trebuință de mobile și-le poate procura mai bine dela **Fabricile de mobile Székely și Réti** Brașov, Strada Porții Nr. 60. Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47. Se creditează la mușterii capabili pe rate fără uroarea prețului. La vinitadin re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

TELEFON 518.

Să stăm de vorbă!

TELEFON 518.

SAMUEL LIPOT

Cel mai mare magazin în Ardeal de haine pentru bărbați, băieți, copii și fetițe.

Săptămâna aceasta se vinde cu prețuri senzațional de ieftin:

Sectia pentru bărbați

Pardesiuri dela 10 cor. in sus. Costume dela 10 cor. roșie in sus, Guleri impermeabile dela 8 cor. in sus.

Vestimentele sus menționate sunt lucrate din stoffe de lână după moda cea mai nouă.

Nimeni nu e silit a cumpăra.

Rog sprijinul binevoitor al onor. public.

Sectia pentru băieți

Pardesiuri pentru băieți de etatea 15—16 ani dela 7 cor. in sus, Costume dela 6 cor. in sus.

Cerandele din provincie se execută prompt.

Cu deosebită stimă:

Sectia pentru copii

Costume de copii dela 4 coroane in sus. Pardesiuri dela 5 coroane in sus.

Orice concurență este eschisă.

SAMUEL LIPÓT,
Brașov, Târgul Inului 33 (Palatul Czell)

(20-00)

Semințe economice!

Și adică: Sămânță de sfeclă și de ierburile în toate felurile, sămânță de trifoi și lăsnă mărfa aleasă și fără mătase cu atest și plombă de stat, toate în calitate cea mai bună și cu prețurile ieftine.

Totodată ne permitem a recomanda la Domnii economi varul nutritor alui Barthel din Viena

al cărui singur deposit pentru comitatul Brașovului și comitatelor vecine să află la noi (6-20)

J. L. & A. Hesshaimer BRAȘOV.

N. I. FOLYOVITS SUCC. Holtrich-Ujhelyi, BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare sortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați.
— Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete. 89-104
Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

F. NÖHMEYER, GRAVEUR BRAȘOV,

Strada Orfanilor Nr. 5. în curte etajul prim.

Execută tot felul de lucrări de gravură, monograme pe tacamuri și ciacornice, sigile.

Specialitate.

Monograme tăiate pe perii, garnituri, giante și bastoane.

Firme pe metal cu litere negre pe uși, precum și pe mașini se execută în toate mărimile. 12-24

H. Apfelbach

BRAȘOV, Strada Porții 18.
(La regele gulerilor.)

Vă recomand masinul meu mare de ciorapi de bărbați, dame și copii și ciorapi de lână, ciorapi albi și colorate de lână. Ismene lungi și scurte până la genunchi. Guleri manjete și cravate moderne. Umbrele, Toalet și Parfumuri. Vă servesc solid și sigur. 40-52

Wilhelm Csallner,

turtar.
BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 30.

Produce cele mai bune și fine turte dalei cu ciresuri, migdale, piper și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante cele mai fine prăjituri desert.

Tot acolo se capătă Met de miers foarte fin și cu efect vindecător.

Pentru oameni recunoscuta turtă dulce a lui Csallner. 31-52 Văzătorilor se dă rabat.

Stabilimentul de hidroterapie

dela băile Eforiei școalelor române din Brașov, s'a deschis la 1 Mai st. n. a. c. Stabilimentul este modern instalat cu toate aparatele cele mai perfecte. Tot felul de dușuri cu presiune, cari se pot regula după felul boalei și constituțiunea bolnavului. Băi cu aer cald, Băi parțiale cu aer cald. Băi cu acid carbonic.

Secțiuni separate pentru femei și bărbați

Cură se face sub controlul medicului dirigent Dr. G. Balulescu (orele de consultațiune dela 7-9 a. m. și dela 4-5 p. m.) 2-20

Administrația

Avis.

Am onoarea a face cunoscut Onor. Dame, ca întorcându-mă din Călătoria mea de studiu din capitală, am început activitatea în localul din

Strada Porții Nr. 43.

Lucres după moda cea mai nouă Costumuri englese, rochi, croială franceză. Cea mai modernă executare.

Rog sprijinul Onor. dame.

Cu toată stima

Sara Goldstein,
croitoreasă de dame.

Cusătorese și copile ca să învețe se primesc. 6-1

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am strămutat

Lucrătoreea de făurărie și trăsuri

din strada lungă Nr. 56 în casele mele proprii, **Strada Fântânii Nr. 20.**

Deposit de tot felul de trăsuri, schimb cu trăsuri vechi. Potcovesc cai cu preț potrivit. Serviciu punctual.

Cu toată stima

Benodek Gergely
faur, macstru de trăsuri potcovar. 50-1.

Se caută

corespondentă

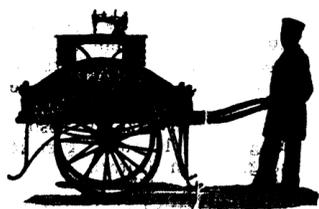
care să știe perfect limba nemțească și românească, să scrie legibil, pentru un birou de fabrică într'un oraș din Croația.

Oferte în amândouă limbile cu fotografie. Copie de testimon și condițiile, să se adreseze la firma E. V. Feller în Agram, Georgigigasse 31. A. (2-2).

Marfa solidă. Prețuri ieftine

Stoffe moderne de primăvară, pentru costume și bluze la

FRITZ PREDIGER,
Brașov, Strada Porții 8.

PFAFF Mașini de cusut

UNDERWOOD, mașini de scris, ROATE ARMATE „KOSMOS” roate pentru popor din fabrica de arme Steyr.

OTTO WETZEL,

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 30.

Atelier de reparatură pentru mașini de cusut de toate sistemele, mașini de scris și biciclete. 86-52

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESER

fest asistent și tehnic de primul rang în atelierile din Viena. — Atelier special de Viena pentru dinți moderni: Corsana de aur, poduri, lucrări de porțelan și aparate de dinți. :: Optuator, supărarea de vine și regularea pentru vorbit ș. a. 14-26

Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 care. Duminica și sâmbătoarea dela 9-12 care a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului Nr. 46. Lângă Hotel Continental.

Abamente la „Gazeta Transilvaniei”, se pot face ori și când pe mai îndelungat sau lunar.

Adminstr. „Gazei Transilvaniei”.

F. Prediger